Osvrti, prikazi, recenzije

Valerija Stipetić i Karolina Šteković-Junković

Primjeri dobre prakse u nastavi Engleskog jezika u osnovnoj školi

U ovom tekstu govorit ćemo o suradnji dviju kolegica iz različitih županija putem niza aktivnosti na satu uz primjenu različitih listića, interaktivnih bilježnica, kartica itd. Puno se govori o ovim temama, ali nije naodmet ponoviti ili pokazati neku novu ideju.

Zajedno smo pokrenule i istoimeni eTwinning projekt koji je još u povojima. Projekt je trenutno međužupanijski, zatvorenog tipa, no planiramo ga pretvoriti u međunarodni jer imamo puno zainteresiranih članova eTwinninga iz drugih zemalja.

Svoj primjer dobre prakse pokazat ćemo na dva primjera: kartici za učenje i interaktivnoj bilježnici.

U zadnjem desetljeću sve je više prepoznata potreba za različitim dodatnim i inovativnim materijalima. Prvo se javila potreba za izradom dodatnih, prilagođenih materijala za učenike s prilagodbom sadržaja, pa za učenike s poremećajima pažnje, pa za učenike sa slabijom grafomotorikom. Zaključile smo u zajedničkim promišljanjima kako se isti materijal može primijeniti i na cijeli razred. Učenicima s prilagodbom sadržaja to može biti glavni i centralni dio sata, a ostalima poslužiti kao generalizacija ili ponavljanje. Na taj način u nekom trenutku svi rade isto i postignuta je i veća inkluzija učenika u razrednu cjelinu. Osim inkluzivnosti i interakcije učenici se gibaju, rade rukama, koriste TPR aktivnosti pa je samim tim nastavni sat dinamičniji i uspješniji. A olakšava se i rad asistentima u nastavi kao i roditeljima.

Slikovne kartice male su kartice s bilješkama, slikama ili riječima, a služe za provjeravanje i poboljšavanje pamćenja dobivenim povratnim informacijama putem ranije naučenih pojmova ili riječi. Kartice su obično dvostrane sa slikom ili natuknicom s jedne strane i informacijom ili rješenjem s druge. Mogu uključivati riječi, pojmove, procedure, godine, događaje, radnje, aktivnosti itd.

Pojavile su se prvo u nastavi stranog jezika u učenju vokabulara, tzv. flash cards, a kasnije se njihova primjena, izgled i veličina mijenjala i prilagođavala te inkorporirala u ostale nastavne predmete.

U OŠ Ludina sve je počelo prije nekoliko godina u radu s učenicima s teškoćama u razvo-

ju. Kod navedenih učenika radilo se o izuzetnim teškoćama u pamćenju i učenju, te je prilagodba sadržaja učenja, čak i prema postojećim udžbenicima za učenike s prilagodbom sadržaja, predstavljala velik problem u usvajanju nastavnog gradiva. Niti uz takvu postojeću prilagodbu učenicima nije bilo moguće pratiti nastavu Engleskog jezika i usvojiti minimum sadržaja.

Za ilustraciju poteškoća, učenici su sve do 8. razreda mogli pisati isključivo velikim tiskanim slovima. Stoga se s tim učenicima, tada 6. razreda, počelo izrađivati kartice. Kartice su bile veličine igraćih karata kako bi bile prenosive i prilagođenije za dječju ruku.

Učenici su na nastavi u školi uz pomoć asistentice izrađivali kartice od kartona veličine 3 x 5 cm ili slične veličine po temama s određenim pojmovima (npr. boje, brojevi, sportovi i sl.). Sami su pisali pojmove i crtali ih, uz nadzor učitelja i pomoć asistentice u nastavi. Kartice su služile za zapamćivanje pojmova na drukčiji način, putem igara ''kartanja'' ili memory karata.

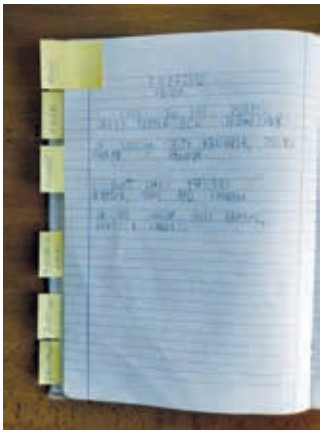
Bilo je zamišljeno da učenici kartice nose kući i koriste ih svakodnevno. A kako se radilo o dvama dječacima koji su voljeli ''kartanje'', s vremenom su od samog nabrajanja pojmova u 6. razredu (ball, cat, green...) do 8. razreda uz pomoć tih slikovnih kartica i kartica s riječima mogli složiti (s razumijevanjem) i cijelu, pomalo humorističnu, rečenicu poput: ''For football I need a ball and a goal but I don't need skiis.'' S vremenom se razvila prirodna znatiželja i interes i kod ostalih učenika te se pristupilo izradi kartica/karata za igranje, tj. ponavljanje za učenike koji su svoje zadatke odradili brže te im je na ovaj način vrijeme popunjeno na kreativan način dok su čekali ostale učenike.

Na taj način riješio se problem s motivacijom za rješavanje zadataka. Učenici su bili motiviraniji za rad i igru s karticama. Učiteljev cilj postignut je jer učenici zajedno ponavljaju i vježbaju i tako su uključeni i ''bolji'' i ''lošiji'' učenici u igru i učenje kroz igru. Također, postignuta je inkluzija učenika s teškoćama u razvoju kako bi ostvarili najbolje moguće razvojne ishode i socijalnu uključenost. S tom praksom nastavilo se uspješno i do današnjih dana u radu s učenicom sa sličnim teškoćama.

Fotografije dijela tih kartica.

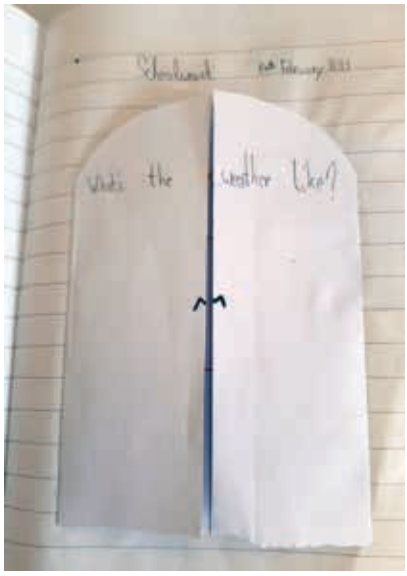

Interaktivna bilježnica – nastanak interaktivnih bilježnica temelji se na principu spiralnih bilježnica za pisanje i za pisanje bilježaka. Ovaj način bilježenja, zapisivanja i učenja pomaže učenicima organizirati svoje bilješke na način koji je njima smisleniji i prihvatljiviji. Interaktivne bilježnice nisu i ne smiju postati ni radne bilježnice ni "svaštare". Veličina im može varirati i nije zadana. Ono što je bitno, u njima učenik organizira svoje bilješke i gradivo na zanimljiv i interaktivan način koji će ga poticati na listanje, čitanje i učenje jer će mu takva bilježnica biti primamljivija od klasičnog načina zapisivanja bilježaka. Nije predviđeno da je prezahtjevno ni da oduzima previše vremena. Inače nema svoju primarnu funkciju vođenja bilježaka i zapisivanje bitnog.

Ostali benefiti su da će učenik naučiti sažeti i organizirati bilješke, razlučiti bitno od nebitnog, uključiti različite stilove učenja i zapamćivanja (vizualno, taktilno), raditi pojedinačno / u paru / u grupi, mogu raditi u učionici i izvan nje. Važnost za učitelja je što lako prati napredak učenika takvim bilješkama; u početku im dajemo gotove predloške, učimo ih kako i što, a s vremenom učenici sami izrađuju svoj način bilježenja zadanog nastavnog gradiva. Učenici se mogu kreativno izraziti, nesputano, pokazati svoje organizacijske sposobnosti. Ujedno, učenici ne pretrpavaju ni bilješke ni svoj um nepotrebnim ili manje bitnim informacijama, usredotočuju se na bitno. Kasnije u životu ova će im životna vještina pomoći i u organizaciji daljnjih životnih zadataka.

S učenicima četvrtih razreda IV. osnovne škole Bjelovar obrađivala se tema vrijeme – "weather". Učenici s posebnim potrebama počeli su izrađivati "prozore" za vrijeme obrade, a ostatak razreda za vrijeme generalizacije i ponavljanja. Kasnije su se "prozorom" služili pri svakom ponavljanju i pod odmorom jer im je bilo zabavno otvarati ga i zatvarati. Bilo nam je potrebno desetak minuta za izradu, a ukrašavali su prema volji i interesima.

Evo kako to izgleda u četvrtom razredu.

O ovakvim i sličnim idejama može se pronaći mnogo materijala na internetu, poput Pinteresta i web-stranica namijenjenima učiteljima.

https://minds-in-bloom.com/7-reasons-to-use-interactive-notebooks/
https://www.classroomnook.com/blog/interactive-notebooks

Nadamo se da smo vas podsjetile na sve dobro što radite, a možda i nadahnule da probate nešto drugo.